

Terug naar de kern, samen vooruit

Verkiezingsprogramma 2026–2030

Het kan wél

Voorwoord

Terug naar de kern, samen vooruit

Beste inwoners van Gemert-Bakel,

Terug naar de kern. Dat is waar D66 in deze verkiezingen voor staat. Voor ons betekent dat: duidelijke keuzes maken, dichtbij inwoners blijven en bouwen aan een gemeente die toekomstbestendig is.

We zijn trots op onze dorpen en buurtschappen, op de sterke gemeenschapszin die hier leeft, en op de vele verenigingen, ondernemers en vrijwilligers die Gemert-Bakel draaiende houden. We hebben een prachtig buitengebied en rijke cultuurhistorie die we graag doorgeven aan de volgende generatie. Maar er zijn ook zorgen: jongeren die moeilijk een woning vinden, druk op onze natuur en het buitengebied, en de noodzaak om te investeren en te ontwikkelen.

Wij kijken daar niet moedeloos tegenaan, maar met vertrouwen. Want juist in een gemeente als de onze kunnen we samen oplossingen vinden. Als we duidelijke keuzes durven maken en inwoners echt betrekken, houden we onze dorpen leefbaar, maken we de transitie naar duurzame energie eerlijk en betaalbaar, en zorgen we dat iedereen mee kan doen.

De kern van goed bestuur is dat inwoners kunnen vertrouwen op een gemeente die eerlijk en betrouwbaar is. De kern van onze waarden is dat iedereen gelijke kansen krijgt en dat duurzaamheid betaalbaar blijft. En de kern van onze gemeenschap is dat onze dorpen sterk en leefbaar blijven, met ruimte voor initiatief en samenwerking.

Namens D66 Gemert-Bakel,

Laurens van den Berg

Lijsttrekker

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Wonen	5
2. Mobiliteit	8
3. Energie	11
4. Zorg en welzijn	14
5. Onderwijs en ontwikkeling	17
6. Economie en werken	20
7. Samenleving	23
8. Bestuurlijke vernieuwing en participatie	27
9. Stad en land	30
10. Dorpskracht	33
Nawoord	35
Begrippenlijst	36

Hoofdstuk 1

Wonen: In elke kern

Wonen: In elke kern

Lokale uitdaging

Steeds meer inwoners van onze gemeente vinden geen betaalbare woning in hun eigen dorp, terwijl wonen een basisrecht is voor iedereen. Starters die hier zijn opgegroeid, moeten noodgedwongen vertrekken. Ouderen blijven langer in een te groot huis wonen, omdat er geen geschikte en betaalbare alternatieven zijn. Daardoor stopt de doorstroming en lopen wachtlijsten voor gezinnen verder op.

De huizenprijzen zijn de afgelopen jaren sterk gestegen en ook voor arbeidsmigranten ontbreekt vaak passende en fatsoenlijke huisvesting. De woningmarkt zit op slot door een tekort aan betaalbare en passende woningen.

Onze visie

Iedereen moet in de kern waar hij of zij geworteld is kunnen wonen. D66 wil dat de gemeente de regie neemt met actief grondbeleid, duidelijke afspraken met ontwikkelaars en ruimte voor vernieuwende woonvormen.

Wij geloven dat wonen meer is dan stenen stapelen. Nieuwe woningen moeten aansluiten bij het dorpse karakter, met ruimte voor groen, ontmoetingsplekken en duurzame oplossingen. Door slim en toekomstbestendig te bouwen zorgen we dat starters, senioren, gezinnen én arbeidsmigranten een passende plek vinden voor nu, maar ook over 20 jaar.

D66 wil daarom een visie “Wonen in Gemert-Bakel” opstellen die verder gaat dan alleen aantallen. We kijken proactief naar de beste locaties, slimme inrichting en duurzaamheid, zodat we samenhangende, leefbare en toekomstbestendige wijken kunnen realiseren die aansluiten bij het dorpse karakter en de uitstraling van onze kernen.

Onze oplossing

- **Nieuwbouw:** We zetten de huidige woningbouwopgave van 2022 door en bouwen minimaal 2.400 woningen tot 2032, naar behoefte van elke kern. Zo creëren we meer kansen voor starters, gezinnen en senioren.
- **Betaalbaar en divers:** Minimaal 75% van de nieuwbouw bestaat uit betaalbare koop- en huurwoningen voor starters en middeninkomens, waarvan 30% sociale huur. Zo zorgen we dat wonen bereikbaar blijft voor iedereen.
- **Zelfbewoningsplicht:** Voor nieuwbouwwoningen geldt een zelfbewoningsplicht van vijf jaar, zodat huizen beschikbaar blijven voor mensen die er écht zelf willen wonen. Uitzonderingen gelden voor doorverkoop aan starters onder specifieke voorwaarden.

- **Ruimte voor nieuwe woonvormen:** We stimuleren alternatieve woonvormen zoals hofjes voor ouderen met gemeenschappelijke ruimtes, (pre-)mantelzorgwoningen, tiny houses en appartementen. Zo bouwen we toekomstgericht en spelen we in op veranderende woonbehoeften. Dit doen we onder andere door de regels voor woningsplitsing en woningdelen te versoepelen en vergunningen hiervoor gratis te maken, zodat het aantrekkelijker wordt om in bestaande huizen met meer mensen te wonen.
- **Duurzaam en circulair bouwen:** We stimuleren energiezuinige, natuurinclusieve en circulaire bouw. Denk aan hergebruik van materialen, groene daken, klimaatbestendige wijken en ruimte voor water en schaduw. Zo bouwen we duurzaam én leefbaar.
- **Actief grondbeleid:** De gemeente koopt actief grond aan en geeft die gericht uit om kwaliteit, tempo en betaalbaarheid te sturen. Zo houden we regie en zorgen we dat er gebouwd wordt wat echt nodig is.
- **Stimuleren van doorstroming:** We helpen ouderen en gezinnen makkelijker door te stromen naar woningen die beter aansluiten bij hun situatie, bijvoorbeeld via vrijwillige woonadviseurs. Zo komen bestaande gezinswoningen weer beschikbaar voor nieuwe generaties.
- **Fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten:** Arbeidsmigranten dragen bij aan de welvaart van ons allemaal en verdienen goede en veilige woonplekken. Dit nemen we op in het omgevingsplan en we hanteren de normen van de Wet goed verhuurderschap en het Rapport Roemer. Fatsoenlijke huisvesting voorkomt misstanden én draagt bij aan de leefbaarheid van onze dorpen.
- **Hergebruik van leegstaand vastgoed:** Leegstaande panden krijgen een tweede leven als zorgwoning, ontmoetingsplek of kleinschalige woonvoorziening. Zo benutten we de ruimte beter en versterken we de sociale samenhang.

Hoofdstuk 2

Mobiliteit: Van dorp tot dorp

Mobiliteit: Van dorp tot dorp

Lokale uitdaging

Er zijn zorgen over de verkeersveiligheid, met name op wegen zoals de Bekkerlaan en de Peeldijk waar regelmatig (bijna-)incidenten plaatsvinden. Ouders geven aan zich zorgen te maken over de veiligheid van kinderen op de fiets naar school of sport. Hoewel er al langere tijd gesprekken worden gevoerd over mogelijke maatregelen, blijft de uitvoering beperkt. Daarbij verschilt de aanpak per kern. Grote knelpunten zoals de N279/N272 veroorzaken files, en verslechteren de bereikbaarheid van de gemeente.

Onze visie

Mobiliteit is meer dan verkeer: het gaat om vrijheid en veiligheid. D66 wil dat iedereen zich veilig door de gemeente kan bewegen, lopend, fietsend, met de auto of het OV. Met doordachte maatregelen verbeteren we niet alleen de verkeersveiligheid, maar ook de leefbaarheid in alle dorpen. Veel inwoners van Gemert-Bakel zijn voor werk, onderwijs, zorg en andere voorzieningen afhankelijk van steden zoals Eindhoven en Helmond. Daarom zetten we in op nauwe samenwerking met omliggende gemeenten en de provincie voor betere bereikbaarheid per auto, fiets en openbaar vervoer.

Onze oplossing

- **Veilig verkeer in de kernen:** In woongebieden voeren we waar mogelijk 30 km/u in. Niet standaard overal, maar per straat en kern wordt gekeken welke maatregelen echt effect hebben. Zo zorgen we voor meer veiligheid zonder onnodige regels.
- **Aanpak gevaarlijke knelpunten:** Onveilige situaties zoals de oversteekplaatsen bij de Jumbo, de Helmondsestraat, het kruispunt in de Mortel en de Komweg worden snel en effectief aangepakt. Ouders en kinderen moeten veilig naar school, sport en voorzieningen kunnen reizen.
- **Zichtbare handhaving:** BOA's zijn vaker zichtbaar in de dorpen, vooral rond scholen en drukke routes. Zo vergroten we de verkeersveiligheid en pakken we overlast aan.
- **Betere verbindingen tussen dorpen:** De verbindingen met het openbaar vervoer tussen de kernen worden verbeterd. Dit maakt de dorpen beter bereikbaar en versterkt de samenhang binnen onze gemeente.

- **Regionale OV-koppelingen:** We werken aan snellere busverbindingen met Uden, Helmond, Deurne en Eindhoven, zodat inwoners sneller en duurzamer de regio in kunnen reizen.
- **Fietsveiligheidsplan:** Er komt een samenhangend plan met veilige doorgaande fietsroutes tussen scholen, sportvelden en kernen. Ook verbeteren we de bestaande fietspaden en leggen we snelfietsroutes aan richting Helmond, Eindhoven, Uden en Veghel.
- **Deelauto's in alle dorpen:** Inwoners krijgen toegang tot deelauto's in iedere kern, zodat duurzame mobiliteit met auto's voor iedereen bereikbaar wordt.
- **Autoluw centrum:** Het centrum van Gemert wordt autoluw gemaakt, met oog voor de bereikbaarheid van winkels en voorzieningen. In de andere kernen richten we ons vooral op de veilige inrichting van doorgaande routes en willen we actief fietsen promoten met fietsstraten.
- **Samen beslissen:** Inwoners en belanghebbenden worden actief betrokken bij de keuzes voor verkeersmaatregelen. Zo sluiten de oplossingen aan bij de wensen en ervaringen uit de gemeenschap.
- **Regionale bereikbaarheid:** We verbeteren de aansluiting op de regio door nauwe samenwerking met omliggende gemeenten en, waar nodig, het verbreden van toegangswegen. Daarbij zetten we specifiek in op het verlengen van de Noord-Om richting de N279, pakken we de N279 aan en onderzoeken we een alternatieve oost-west route via de verlengde Noord-Om voor het knelpunt bij de Beekse brug.

Hoofdstuk 3

Energie: Zekerheid voor Gemert-Bakel

Energie: Zekerheid voor Gemert-Bakel

Lokale uitdaging

Energie is niet langer vanzelfsprekend, maar wel essentieel. Door onvoldoende beschikbaarheid van energie op de juiste momenten (netcongestie) komen toekomstplannen in gevaar. Zonder voldoende energie kunnen nieuwbouwwoningen niet opgeleverd worden, bestaande bedrijven niet uitbreiden én nieuwe bedrijven zich niet vestigen. Als we als gemeente willen groeien moet dit op korte termijn opgelost worden.

De opwekking en het verbruik van duurzame energie vindt plaats op verschillende momenten, waardoor het aanleggen van extra zonneparken hier geen invloed op heeft.

Daarnaast moet de gemeente een mooie en fijne woonplek blijven, niet alleen nu maar ook voor de toekomstige generaties. Energie moet hierbij betaalbaar blijven voor iedereen.

Om dit voor elkaar te krijgen, moeten we anders naar energie gaan kijken.

Onze visie

D66 wil direct aan de slag met het aanpakken van netcongestie door verder te kijken dan enkel de opwekking van duurzame energie.

Op de korte termijn betekent dit dat we de opslag van duurzame energie in onze gemeente willen promoten. Zo kunnen we er voor zorgen dat de zonnestroom die 's middags wordt opgewekt door zonneparken en inwoners, gedurende de rest van de dag gebruikt kan worden.

Daarnaast willen we energiegemeenschappen vormen, waardoor inwoners een eerlijke prijs krijgen voor hun eigen opwek én een eerlijke prijs betalen voor de energie die zij verbruiken. Daarbij kunnen we ook gebruikmaken van de agrarische sector in Gemert-Bakel. Boeren kunnen niet alleen energie opwekken via zon en wind, maar ook bijdragen aan de productie van groen gas, zoals nu al in Bakel gebeurt. Groen gas is een duurzame, lokale energiebron die uitstekend past in onze energiegemeenschappen en een belangrijke aanvulling vormt op andere duurzame energiebronnen. Het houdt het landschap open, versterkt de positie van boeren als partner in de energietransitie en helpt bij de verduurzaming van hun bedrijfsvoering.

Door middel van deze energiegemeenschap krijgen we zeggenschap over onze eigen energie, gaan we er bewuster mee om én blijft het betaalbaar voor alle inwoners.

Onze oplossing

- **Groene energie en energiebesparing:** we stimuleren inwoners en bedrijven om energie te besparen en ondersteunen collectieve initiatieven zoals isolatieprojecten, energieopslag en zonnedaken. Grote zonneparken en windmolens passen alleen als ze zorgvuldig worden ingepast en breed gedragen worden.
- **Slim omgaan met energie:** aanpak van netcongestie: Op de korte termijn willen we voorkomen dat de groei van onze gemeente wordt afgeremd door een tekort aan capaciteit op het elektriciteitsnet. D66 wil samenwerken met innovatieve partijen die met slimme batterijsystemen de pieken en dalen in ons energieverbruik opvangen. Zo zorgen we dat lokaal opgewekte zonnestroom beter benut wordt en de balans in het net hersteld wordt.
- **Energiegemeenschap:** regie in eigen handen: We zetten de eerste stappen naar een lokale energiegemeenschap, samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Zo krijgen we zeggenschap over onze eigen energie, kunnen inwoners een eerlijke prijs krijgen voor hun opwek en een eerlijke prijs betalen voor hun gebruik. Dit versterkt de onderlinge samenwerking en maakt onze gemeente minder afhankelijk van externe energiebedrijven.
- **Betaalbare energie voor iedereen:** D66 vindt dat de energietransitie niet alleen voor mensen met een dikke portemonnee mag zijn. Daarom zetten we ons in voor betaalbare oplossingen, zodat iedereen kan meedoen. Of je nu huurder, woningeigenaar of ondernemer bent: samen zorgen we dat verduurzaming haalbaar en betaalbaar blijft.
- **De gemeente als voorbeeld:** Wij verwachten niet alleen inzet van inwoners en bedrijven, maar laten ook zelf zien hoe het moet. Daarom maken we alle gemeentelijke gebouwen voor 2030 energieneutraal. Dit verlaagt de energielasten, is duurzaam én geeft het goede voorbeeld aan onze gemeenschap.
- **Samenwerken met banken en bedrijven:** Verduurzamen vraagt om investeringen. De gemeente gaat daarom actief de samenwerking aan met banken, bedrijven en andere instellingen die budget en kennis beschikbaar hebben. Zo versnellen we samen de energietransitie en zorgen we dat beschikbare middelen slim en eerlijk worden ingezet.
- **Ondersteunen van isolatie en verduurzaming:** We blijven inzetten op het helpen van inwoners en ondernemers bij het isoleren en verduurzamen van hun panden. Dat doen we door collectieve projecten te ondersteunen, praktische hulp te bieden en subsidies en leningen toegankelijk te maken. Zo verlagen we de energierekening én de uitstoot, en maken we samen grote stappen richting een duurzame toekomst. Dit doen we ook voor particuliere huurwoningen.
- **Energieplannen per kern:** Voor iedere kern maken we een eigen energieplan. Inwoners weten zo waar ze aan toe zijn en welke mogelijkheden er zijn, niemand mag aan zijn lot worden overgelaten.
- **Groen gas:** We zetten actief in op de productie van groen gas in samenwerking met agrariërs. Dit biedt een duurzaam alternatief en versterkt de positie van boeren als partner in de energietransitie.

Hoofdstuk 4

Zorg en welzijn: Goede zorg begint dichtbij

Zorg en welzijn: Goede zorg begint dichtbij

Lokale uitdaging

Later selecteren

Steeds meer inwoners hebben zorg nodig, vooral jongeren en ouderen. Maar ons zorgnetwerk is ingewikkeld en vaak moeilijk bereikbaar, het begrote bedrag voor zorg en welzijn wordt structureel niet uitgegeven.

Hulpvragen komen (te) laat in beeld, de kosten per behandeling lopen op en de druk op de zorg wordt steeds groter. Veel inwoners verdwalen tussen loketten of stuiten op drempels. Senioren en kwetsbare groepen laten regelingen liggen waar ze wél recht op hebben, omdat de toegang te ingewikkeld of onbekend is.

Dorpsondersteuners spelen een waardevolle rol, maar zijn nu vaak een extra schakel vóór de eerstelijnszorg. Daarmee vormen ze eerder een drempel dan een oplossing. D66 wil dat dorpsondersteuners juist onderdeel zijn van het wijkteam, goed opgeleid en met een duidelijke rol, zodat inwoners sneller de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Onze visie

Goede zorg begint met vertrouwen, nabijheid en preventie. D66 wil investeren in laagdrempelige hulp, vroege signalering en ondersteuning in de buurt. Niemand mag verdwalen in een wirwar van loketten of formulieren. Zorg moet geen extra schakels kennen die mensen afremmen, maar direct toegang geven tot de juiste ondersteuning.

Daarom zet D66 in op wijkgericht werken: vaste gezichten in elk dorp en elke wijk, dichtbij en vertrouwd. Goede zorg is zichtbaar, direct bereikbaar en sluit aan bij het dagelijks leven van inwoners.

Onze oplossingen

- **Voorzieningenapp:** Er komt één app waarin alle gemeentelijke regelingen, toeslagen en voorzieningen overzichtelijk bij elkaar staan. Inwoners krijgen direct contactmogelijkheden en wie minder digitaal vaardig is, kan altijd terecht bij een telefonische of fysieke balie.
- **Dorpssteunpunten:** In iedere kern komt een steunpunt met een sociaal team. Hier kunnen inwoners direct terecht voor hulp, dichtbij en vertrouwd. Dorpsondersteuners zijn geen extra loket, maar maken als goed opgeleide en herkenbare kracht deel uit van het wijkteam.
- **Vroegsignalering en aanwezigheid:** Zorgverleners zijn zichtbaar aanwezig bij verenigingen, sportclubs en bibliotheken. Zo worden signalen sneller opgepakt en wordt de drempel tot zorg verlaagd.
- **Mantelzorgers ondersteunen:** Mantelzorgers krijgen duidelijke informatie, eenvoudige procedures en toegang tot praktische voorzieningen zoals respijtzorg, dagopvang en administratieve hulp.
- **Vrijwilligers sterker maken:** Vrijwilligers in het zorgnetwerk krijgen meer ondersteuning, bijvoorbeeld met scholing en vergoedingen, zodat zij hun waardevolle werk kunnen voortzetten.
- **Actieve voorlichting:** In samenwerking met bibliotheken en seniorenorganisaties zorgen we voor actieve voorlichting en ondersteuning bij huur- en zorgtoeslag, belastingaangiftes en Wmo aanvragen. Inwoners maken daardoor meer gebruik van regelingen waar ze recht op hebben.
- **Digitale veiligheid voor ouderen:** Ouderen krijgen training en persoonlijke begeleiding tegen oplichting en misbruik. Daarmee versterken we hun zelfredzaamheid en veiligheid.
- **Vroegsignalering in beleid:** We voeren het beleidskader Sociaal Domein 2024–2028 uit met extra inzet op vroegsignalering, zodat problemen eerder in beeld komen en sneller kunnen worden opgelost.
- **Gezonde leefstijl:** Samen met scholen, sportverenigingen en ouders werken we actief aan alcoholpreventie en stimuleren we een gezonde leefstijl.
- **Zorg dichtbij huis:** We stimuleren pilotprojecten voor zorg aan huis en kleinschalige ouderenzorg die vanuit de dorpen zelf worden georganiseerd. De gemeente ondersteunt deze initiatieven waar nodig, en streeft daarbij naar samenwerking tussen formele en informele zorgverleners zodat ouderen langer in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.
- **Preventie schulden:** We investeren in preventie door vroegsignalering van schulden en laagdrempelige hulp. Voorkomen dat iemand in de schuldsanering belandt is niet alleen menselijker, maar ook vele malen goedkoper dan achteraf problemen repareren.

Hoofdstuk 5

Onderwijs en ontwikkeling: Sterk onderwijs in elk dorp

Onderwijs en ontwikkeling: Sterk onderwijs in elk dorp

Lokale uitdaging

Niet elk kind in Gemert-Bakel krijgt vandaag dezelfde kans om zich te ontwikkelen. Er zijn zorgen over passend onderwijs, overvolle klassen en te weinig ondersteuning. Sommige scholen zijn verouderd of te klein. Ouders maken zich zorgen over de begeleiding, en leerlingen missen soms de ruimte om hun talenten buiten het klaslokaal te ontwikkelen.

Daarnaast staat de kansengelijkheid onder druk door verschillen in thuissituatie en financiële draagkracht. Te veel kinderen beginnen al met een achterstand, nog vóór of tijdens het basisonderwijs.

D66 vindt dat ieder kind een eerlijke start verdient. Dat vraagt om een brede samenwerking, waarin scholen, ouders, huisartsen, jeugdzorg, politie en andere betrokkenen samen optrekken in netwerken rondom het kind.

Ook willen we dat initiatieven zoals Stichting Leergeld actief worden ondersteund en beter bekend worden. Via Leergeld kunnen gezinnen met beperkte middelen hun kinderen laten meedoen aan sport-, cultuur- en schoolactiviteiten, zodat geen enkel kind wordt buitengesloten door geldgebrek.

Onze visie

Onderwijs is essentieel voor gelijke kansen, sociale samenhang en economische vitaliteit. In Gemert-Bakel moet ieder kind, ongeacht achtergrond, toegang hebben tot veilig, inclusief en toekomstgericht onderwijs. Dat betekent goede schoolgebouwen, aandacht voor basisvaardigheden én ruimte voor talentontwikkeling in sport, cultuur en techniek. Scholen zijn plekken waar kinderen niet alleen kennis opdoen, maar ook leren samenleven, mediawijs worden en hun talenten ontdekken.

De gemeente heeft hierin een actieve rol: als regisseur van schoolgebouwen, als partner in zorg en welzijn, en als aanjager van kansengelijkheid. Wij kiezen voor nauwe samenwerking tussen scholen, bedrijfsleven, sport, cultuur en jeugdzorg, zodat kinderen beter kunnen groeien en jongeren voorbereid zijn op de banen van de toekomst.

Onze oplossing

- **Toekomstbestendige gebouwen:** We versnellen de renovatie en nieuwbouw van scholen, met energieneutrale en gezonde gebouwen die voldoen aan de eindnormen 2050. Hierbij kijken we kritisch naar wat er écht nodig is. Multifunctionele gebouwen brengen onderwijs, opvang en zorg samen onder één dak. Daarnaast investeren we in veilige fietsroutes en goede OV-verbindingen, zodat leerlingen het Macropedius makkelijk en veilig kunnen bereiken.
- **Kansengelijkheid en brede ontwikkeling:** We investeren in brede schooldagen met ruimte voor cultuur, sport en techniek. Scholen krijgen ondersteuning via multidisciplinaire teams (zorg, leerondersteuning, maatschappelijk werk), zodat geen kind buiten de boot valt. Kleine ondersteuningsklassen bieden intensieve begeleiding en voorkomen uitval. Ook stimuleren we huiswerkbegeleiding en naschoolse activiteiten die bijdragen aan persoonlijke groei en gelijke kansen.
- **Passend en inclusief onderwijs:** Samen met het samenwerkingsverband Helmond-Peelland versterken we de samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs. Extra begeleiding moet sneller beschikbaar zijn, zonder bureaucratische drempels. Daarnaast richten we taalklassen in, zodat nieuwkomers goed kunnen instromen en doorstromen naar regulier onderwijs.
- **Basisvaardigheden en burgerschap:** We ondersteunen scholen bij het versterken van taal, rekenen en digitale geletterdheid. Daarnaast faciliteren we burgerschapsvorming, mediawijsheid en sociale veiligheid, samen met bibliotheken en cultuurpartners. Zo leggen we een brede basis voor leren én samenleven.
- **Onderwijs in de dorpen:** Basisscholen blijven behouden in alle kernen van Gemert-Bakel, omdat ze cruciaal zijn voor leefbaarheid en binding in de dorpen.
- **Schoolzwemmen:** Zwemmen is een basisvaardigheid die belangrijk is voor de ontwikkeling en veiligheid van kinderen. Samen met vrijwilligersorganisaties en scholen onderzoeken we de mogelijkheid om schoolzwemmen opnieuw in te voeren, zodat elk kind leert zwemmen, onafhankelijk van de portemonnee van de ouders.
- **Leren en werken:** We stimuleren nauwere samenwerking tussen scholen en lokale bedrijven, vooral in sectoren als techniek, zorg en duurzaamheid. Zo bereiden we jongeren voor op de banen van de toekomst en versterken we de lokale economie.
- **Vroegsignalering en preventie:** Samenwerking tussen consultatiebureaus, scholen en jeugdzorg wordt versterkt om problemen snel te signaleren. We zetten in op preventieve programma's rond mentale gezondheid, armoede en schooluitval. De school wordt zo een plek waar kinderen zich breed ontwikkelen, niet alleen cognitief maar ook sociaal en emotioneel.
- **Samenwerking en transparantie:** De Lokale Educatieve Agenda (LEA) maken we tot een strategisch instrument met duidelijke doelen en jaarlijkse evaluatie. We betrekken kinderopvang, jeugdzorg, sportverenigingen, cultuurinstellingen én ouders en jongeren. Jaarlijks publiceren we een onderwijsmonitor om voortgang en resultaten inzichtelijk te maken.

Hoofdstuk 6

Economie en werken: Ruimte voor ondernemen

Economie en werken: Ruimte voor ondernemen

Lokale uitdaging

Lokale ondernemers hebben steeds meer moeite om ruimte te vinden om te groeien. Tegelijkertijd schuift Brainport steeds dichterbij richting Gemert-Bakel. Dit biedt kansen voor werkgelegenheid en bereikbaarheid, maar kan ook leiden tot stijgende woningprijzen en extra druk op voorzieningen.

Daarnaast is er een kloof tussen het onderwijs en de banen van de toekomst. Jongeren worden niet altijd voorbereid op werk in sectoren als techniek, zorg en duurzaamheid. De uitdaging is om creatieve oplossingen te vinden waarmee werken, wonen en leren beter samengaan, en waarbij de opbrengsten van groei ook lokaal terechtkomen.

Daarbij moeten we niet alleen kijken naar economische cijfers, maar ook naar de leefbaarheid en kwaliteit van onze dorpen.

Onze visie

Een sterke lokale economie draait om ruimte, vertrouwen en samenwerking. D66 wil dat ondernemers kunnen groeien zonder onnodige regels en drempels. We investeren bewust in onze eigen dorpen, zodat voorzieningen, winkels en werkgelegenheid behouden blijven.

Innovatie en maatschappelijke verantwoordelijkheid horen daarbij: bedrijven die verduurzamen en bijdragen aan onze gemeenschap versterken niet alleen de economie, maar ook de leefbaarheid. Daarnaast zien wij cultuur en erfgoed, zoals het Kasteel van Gemert en de Kanthoeve, als motoren voor toerisme en lokale werkgelegenheid. Horeca, evenementen en recreatie zorgen voor banen én een bruisend dorpsleven.

Onze oplossing

- **Startersfonds voor ondernemers:** We richten een fonds op voor startende ondernemers die met innovatieve ideeën onze gemeente willen versterken. Zo krijgen creatieve en duurzame initiatieven een eerlijke kans.
- **Behoud van voorzieningen in dorpen:** We zorgen dat voorzieningen, winkels en horeca in de kernen behouden blijven door functiemenging en gerichte ondersteuning. Zo blijft ieder dorp leefbaar en aantrekkelijk.
- **Minder regels, meer vertrouwen:** Ondernemers krijgen de ruimte om te ondernemen. Onnodige digitale en administratieve verplichtingen worden geschrapt en regels versoepeld waar dat kan.
- **Werken en wonen combineren:** We maken ruimte voor werken-wonencombinaties aan de randen van de kernen. Zo krijgen ondernemers groei ruimte zonder dat de leefbaarheid in de dorpen onder druk komt.
- **Kasteel van Gemert als economische motor:** In samenspraak met de eigenaar en ondernemers van Gemert-Bakel zetten we actief in op een visie voor het benutten van het Kasteel van Gemert voor horeca, cultuur en evenementen. Zo ontstaat er een trekpleister die niet alleen bezoekers aantrekt, maar ook nieuwe banen en kansen voor de lokale economie oplevert.
- **Brainportkansen lokaal benutten:** We koppelen de groei van Brainport aan kansen voor onze inwoners. Dat doen we door leer-werktrajecten in samenwerking met lokale bedrijven en scholen, met extra aandacht voor sectoren als techniek, zorg en duurzaamheid.
- **Betere bereikbaarheid en parkeren:** Lokale ondernemers moeten goed bereikbaar blijven. Daarom investeren we in beter parkeerbeleid en slimme mobiliteitsoplossingen.
- **Iedereen doet mee:** We benutten werkkansen voor (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte inwoners en inwoners met een verstandelijke beperking. Zo kan iedereen met plezier bijdragen aan onze gemeente, passend bij zijn of haar talenten.

Hoofdstuk 7

Samenleving: ledereen doet mee

Samenleving: Iedereen doet mee

Lokale uitdaging

In steeds meer dorpen verdwijnen plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Dat kan leiden tot eenzaamheid en uitsluiting. Vooral ouderen, jongeren en anderstaligen ervaren drempels, bijvoorbeeld door taal of digitalisering. Verenigingen staan onder druk door teruglopende vrijwilligers aantallen. De behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsruimtes, actieve betrokkenheid en gelijke kansen is groot.

Onze visie

Een hechte gemeenschap ontstaat niet vanzelf. D66 wil investeren in ontmoetingsplekken, inclusie en sociale veerkracht. Iedereen doet mee, ongeacht leeftijd, afkomst, gender of achtergrond. Voor extremisme, discriminatie en haat is geen plaats. D66 staat voor gelijkwaardige behandeling van iedereen, met respect voor vrijheid en diversiteit. Jongeren, senioren, nieuwkomers en kwetsbare groepen verdienen allemaal een stem en een plek. Sport, cultuur en ontmoeting zien wij als belangrijke middelen om mensen te verbinden en eenzaamheid te voorkomen.

Onze oplossing

- **Dorpsbudgetten:** Inwoners krijgen zelf de regie over dorpsbudgetten om projecten en initiatieven in hun eigen kern vorm te geven.
- **Dorpshuizen en MFA's:** Dorpshuizen, wijkcentra en multifunctionele accommodaties blijven dé ontmoetingsplek in de kernen. Vrijwilligers en coöperaties die deze plekken draaiende houden krijgen structurele steun.
- **Lokale Inclusie Agenda:** De gemeenteraad van Gemert-Bakel heeft in 2025 de Lokale Inclusie Agenda 2025–2027 vastgesteld. D66 onderschrijft het belang van de inclusieagenda, maar vindt dat het programma samen met ervaringsdeskundigen en experts wordt opgesteld en concreet moet zijn over uitvoering, betrokkenheid van inwoners en zichtbare resultaten.
- **Sport en cultuur voor iedereen:** De gemeente ondersteunt sport- en cultuurparticipatie, zodat alle kinderen en jongeren mee kunnen doen. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur wordt actief ingezet.
- **Taal en digitale inclusie:** We bieden taallessen en digitale ondersteuning aan anderstaligen en senioren. Zo vergroten we zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving.
- **LHBTIQ+ ontmoetingen:** We organiseren bijeenkomsten en activiteiten voor de LHBTIQ+ gemeenschap. Iedereen moet zich gezien en welkom voelen.

- **Aanpak eenzaamheid:** Er komt een subsidieregeling voor maatschappelijke organisaties die zich inzetten tegen eenzaamheid en uitsluiting. Ook stimuleren we initiatieven zoals gezamenlijke maaltijden en buurttuinen.
- **Vrijwilligersnetwerken:** Lokale vrijwilligersnetwerken die ouderen helpen met administratie, belastingen en praktische zaken krijgen extra steun, scholing en vergoedingen.
- **Informatie en regelingen:** Gemeentelijke campagnes informeren inwoners met de voorzieningenapp actief over toeslagen en regelingen, zodat niemand geld misloopt door onbekendheid of ingewikkelde procedures.
- **Steun aan verenigingen:** Verenigingen krijgen extra steun om de druk op vrijwilligers te verlichten en hun maatschappelijke rol te behouden.
- **Speelvoorzieningen:** Bij sportvelden realiseren we meer speelvoorzieningen, zodat jongeren en kinderen ook daar een plek hebben om elkaar te ontmoeten.
- **Veiligheid op straat:** We voeren een laagdrempelige meldapp in waarmee inwoners straatintimidatie direct kunnen melden. Signalen worden opgevolgd en dragen bij aan een veiligere openbare ruimte.

Opvang vluchtelingen: menselijk én toekomstgericht

Lokale uitdaging

De opvang van vluchtelingen roept vragen en emoties op. Soms is er plots grote vraag naar opvang, dan weer tijdelijk minder. Voorzieningen schieten daardoor tekort of staan juist leeg. Dat leidt tot onzekerheid, frustratie en een gevoel van willekeur in de dorpen. Tegelijkertijd weten we dat mensen die vluchten voor oorlog en geweld recht hebben op bescherming en een veilige plek.

Onze visie

D66 gelooft dat wij als gemeente onze verantwoordelijkheid moeten nemen: rechten én plichten horen bij een fatsoenlijke samenleving. Goede opvang is geen gunst maar een plicht. Tegelijk moet opvang slim worden georganiseerd: flexibel, multi-inzetbaar en ingebed in onze gemeenschap. Locaties moeten ook andere maatschappelijke functies kunnen vervullen, zoals culturele activiteiten, horeca of ontmoetingsprojecten. Zo blijft de voorziening waardevol, óók als er tijdelijk minder vraag naar opvang is. Voor vluchtelingen zelf is dagbesteding cruciaal: werken aan taal, meedoen in vrijwilligerswerk, of bijdragen in een sociale onderneming. Op die manier voorkomen we stilstand en bouwen we samen aan verbinding.

Onze oplossing

- **Flexibele opvanglocaties:** We richten opvanglocaties zo in dat ze flexibel en multi-inzetbaar zijn, ook voor cultuur, projecten of andere maatschappelijke functies.
- **Dagbesteding en participatie:** Vluchtelingen doen mee door taalonderwijs, vrijwilligerswerk of werk in sociale ondernemingen, bijvoorbeeld in horeca of projecten met lokale verenigingen.
- **Goede communicatie:** Inwoners van de dorpen worden actief geïnformeerd over het waarom en hoe van opvang, zodat er begrip en draagvlak ontstaat.
- **Begeleiding naar zelfstandigheid:** Vluchtelingen worden ondersteund richting integratie en zelfstandigheid, met nadruk op meedoen en gelijke kansen.
- **Samenwerking met het COA:** De opvang wordt efficiënt en professioneel geregeld in samenwerking met het COA. Zo wordt voorkomen dat de kosten onnodig op de gemeente of inwoners drukken.
- **Menselijke opvang:** Opvang voor vluchtelingen moet menswaardig zijn en voorzieningen van bewoners worden bepaald vanuit de behoefte van de vluchtelingen. De gemeente stelt richtlijnen op waar opvangplekken aan moeten voldoen, zodat opvang menswaardig is en bijdraagt aan een succesvolle integratie.

Hoofdstuk 8

Bestuurlijke vernieuwing en participatie: Samen verantwoordelijk

Bestuurlijke vernieuwing en participatie: Samen verantwoordelijk

Lokale uitdaging

Veel inwoners voelen zich niet gehoord door de gemeente. Besluiten worden soms te laat of onduidelijk gecommuniceerd en inspraak komt vaak pas als keuzes al gemaakt lijken. Mensen willen wél meer invloed op hun leefomgeving, maar weten niet waar ze terecht kunnen. Daarbij missen we vooral juist de stemmen van jongeren en kwetsbare groepen in de besluitvorming. Ook bestuurlijk opereert Gemert-Bakel te vaak op zichzelf, terwijl grote uitdagingen zoals wonen, mobiliteit, zorg en energie regionaal worden bepaald.

Onze visie

Voor D66 werkt democratie alleen goed als iedereen daadwerkelijk invloed kan uitoefenen. Politiek is er niet om besluiten achter gesloten deuren te nemen, maar om samen keuzes te maken die recht doen aan alle inwoners. Dat betekent openheid, transparantie en ruimte voor nieuwe vormen van betrokkenheid. Alleen door samenwerking binnen Peel en Brainport kunnen we wonen, zorg, economie en duurzaamheid écht goed regelen. Wij willen dat inwoners eerder aan tafel zitten, dat besluiten beter uitlegbaar zijn en dat echt iedereen jong en oud ongeacht achtergrond of beperking zich gehoord en vertegenwoordigd voelt.

Onze oplossing

- **Publiek politiek dashboard:** Er komt een publiek politiek dashboard via app en website waar moties, begroting en toezeggingen zichtbaar zijn in begrijpelijke taal. Zo kan iedereen volgen wat de gemeente doet en belooft.
- **Dorpenberaad:** Jaarlijks organiseren we een dorpenberaad over grote thema's zoals wonen, mobiliteit, energie en de toekomst van het buitengebied. De uitkomsten wegen zwaar mee in de besluitvorming van de gemeenteraad.
- **Dorpsoverleggen:** Elk dorp krijgt overlegmomenten waarin nadrukkelijk ruimte is voor jongeren, senioren en inwoners met een beperking. Zo worden alle stemmen gehoord.
- **Nieuwe participatieverordening:** We vernieuwen de participatieregels zodat inwoners al vroeg in het proces worden betrokken, niet pas bij de uitvoering.
- **Open dialoog met bestuur:** Wethouders organiseren dorpsavonden waar inwoners in gesprek kunnen gaan en het bestuur zich publiek verantwoordt.
- **Digitale inspraak:** Via een gemeentelijke app en website krijgen inwoners laagdrempelige mogelijkheden om hun mening te geven, voorstellen te doen en plannen mee te beoordelen.

- **Jongerenraad:** Er komt een jongerenraad die de gemeenteraad adviseert over thema's zoals wonen, klimaat en onderwijs. Zo krijgen jongeren een vaste stem in het beleid.
- **Klankbordgroep Lokale Inclusie Agenda:** Er komt een klankbordgroep van ervaringsdeskundigen die de gemeente adviseert over sociale inclusie op terreinen zoals wonen, werken, onderwijs, openbaar vervoer en vrijetijdsbesteding.
- **Outreaching werken:** De gemeente benadert actief groepen die moeilijk hun stem laten horen, zodat hun perspectief niet ontbreekt in beleid en besluitvorming.
- **Integriteit en openheid:** Raadsleden en bestuurders leggen hun nevenfuncties, giften en afspraken openbaar vast. Zo is er altijd duidelijkheid over belangen en keuzes.
- **Regionale samenwerking:** Waar dat nodig is, zoeken we nadrukkelijk samenwerking met omliggende gemeenten en in Brainport om bestuurskracht te bundelen en grote opgaven samen aan te pakken.
- **Inzet van kunstmatige intelligentie (AI) als hulpmiddel:** D66 wil dat de gemeente helder beleid opstelt voor het gebruik van AI en aansluit bij landelijke richtlijnen. Ook wordt openbaar gemaakt welke AI-systemen worden gebruikt en voor welk doel. Zo benutten we technologische kansen zonder de menselijke maat te verliezen.

Dorpenberaad: samen beslissen over de toekomst

Lokale uitdaging

Inwoners voelen zich vaak te laat betrokken bij gemeentelijke besluiten. Tegelijk hebben de dorpen van Gemert-Bakel een sterke traditie van dorpsraden en dorpsoverleggen. Daar ligt veel lokale kennis en betrokkenheid, maar die sluit nog onvoldoende aan bij gemeentelijke besluitvorming.

Onze visie

D66 wil de lokale democratie versterken door inwoners niet alleen te laten meepraten, maar ook écht mee te laten beslissen. We bouwen voort op wat er al is: de kracht van de dorpsraden. Door het instrument van het burgerberaad te combineren met de dorpsstructuren ontstaat een dorpenberaad: een nieuwe manier om samen met álle dorpen richting te geven aan grote keuzes voor de toekomst.

Onze oplossing

- **Gezamenlijk dorpenberaad:** We ontwikkelen een dorpenberaad waarin dorpsraden uit alle dorpen samen optrekken om grote thema's te bespreken.
- **Inzet bij grote thema's:** Het dorpenberaad wordt ingezet bij onderwerpen die de hele gemeente raken, zoals wonen, mobiliteit, energie en de toekomst van het buitengebied.
- **Structurele ondersteuning:** Dorpsraden krijgen ondersteuning bij het vormen van plannen, initiatieven en adviezen.
- **Formele rol:** Dorpsraden krijgen een formele rol in de voorbereiding en organisatie van beleid, zodat lokale kennis en draagvlak vanaf het begin worden meegenomen.
- **Zwaarwegend advies:** De uitkomsten van het dorpenberaad worden zwaarwegend meegewogen in de besluitvorming van de gemeenteraad.

Hoofdstuk 9

Stad en land: Sterk buitengebied, leefbare dorpen

Stad en land: Sterk buitengebied, leefbare dorpen

Lokale uitdaging

Het buitengebied van Gemert-Bakel staat onder druk. Er is spanning tussen ruimte voor wonen, landbouw, natuur, water en recreatie. Boeren ervaren onzekerheid door landelijke opgaven rond stikstof, terwijl inwoners hechten aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving zonder pesticiden.

De waterhuishouding vraagt om actie: periodes van droogte en hevige regenval wisselen elkaar steeds sneller af. Bodem en water staan onder druk door het gebruik van bestrijdingsmiddelen. In de stad zijn verkeer en industrie de grootste stikstofuitstoters, maar in een landelijke gemeente zoals Gemert-Bakel is dat vooral de intensieve veehouderij. Daarnaast zien we een verschuiving naar intensieve teelten met veel plastics, trays en betonbakken, waardoor landschap en bodemkwaliteit verder achteruitgaan. De huidige omgevingsvisie biedt te weinig houvast om deze uitdagingen goed aan te pakken.

Onze visie

Voor D66 is het buitengebied de trots van onze gemeente. Wij zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om dit landschap door te geven aan toekomstige generaties in een staat die gezond, aantrekkelijk en vitaal is. Het buitengebied moet een plek zijn waar landbouw, natuur en dorpen elkaar versterken in plaats van concurreren. Dat betekent dat we keuzes durven maken: geen ongebreidelde schaalvergroting en versterking, maar een koers waarin de kwaliteit van het landschap, de gezondheid van bodem en water en de leefbaarheid van dorpen vooropstaan.

Wij willen landbouw die toekomstbestendig is, waarin boeren trots kunnen zijn op hun bijdrage aan gezonde voeding, biodiversiteit en een mooi landschap. Boeren die stappen zetten richting circulaire, regeneratieve en natuurinclusieve landbouw verdienen actieve steun. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen drastisch wordt teruggedrongen en dat er stevige grenzen worden gesteld aan vervuiling en versterking. Alleen zo ontstaat een gezonde leefomgeving waarin inwoners met vertrouwen kunnen wonen, werken en recreëren.

Onze visie is sociaal en verbindend: het buitengebied is van ons allemaal. Het is een plek waar mensen elkaar ontmoeten en genieten van natuur, rust en recreatie. Door te investeren in landschapselementen, wandel- en fietsroutes, buurttuinen en pluktuinen versterken we de band tussen inwoners en hun omgeving. Samen met boeren, inwoners, natuurverenigingen en dorpsoverleggen bouwen we zo aan een evenwichtige koers waarin natuur, landbouw en leefbaarheid in balans zijn.

Onze oplossing

- **Woningbouw en leefomgeving:** Nieuwe woningen bouwen we in eerste instantie binnen de bestaande kernen, zodat het buitengebied open en groen blijft. Tegelijk vergroenen we de dorpskernen actief met meer bomen en minder tegels. Om inwoners zeggenschap te geven over keuzes in woonbeleid, verkeer en groen, organiseren we een burgerberaad.
- **Toekomstbestendige landbouw:** We beperken het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen. We hanteren hierbij het voorzorgsprincipe. We benutten instrumenten als het omgevingsplan, bufferzones, teeltverboden en voorwaarden bij pacht en grondverkoop.
- **Klimaatburgemeester:** De klimaatburgemeester krijgt een structurele rol bij participatietrajecten, dorpenberaad en lokale projecten. Zijn adviezen worden jaarlijks in de gemeenteraad besproken en het bestuur is verplicht hierop te reageren. Zo maken we zijn rol zichtbaarder en benutten we de kracht van inwonersinitiatieven. En zo zorgen we er ook voor dat duurzaamheid centraal komt te staan in alle beleidsterreinen.
- **Megastallen:** Nieuwe megastallen worden voorkomen; in plaats daarvan zetten we in op kleinschalige en duurzame landbouw. Boeren die investeren in biodiversiteit en duurzaamheid krijgen steun en maatwerk vanuit de gemeente.
- **Herstel van landschap en biodiversiteit:** Landschapselementen zoals houtwallen, heggen en akkerranden worden hersteld om de kwaliteit van natuur en landschap te versterken. Ook stimuleren we samenwerking tussen agrariërs en natuurverenigingen zodat landbouw en natuur elkaar versterken.
- **Ingepaste transformatorhuisjes:** Nieuwe transformatorhuisjes worden zorgvuldig landschappelijk ingepast, zodat ze passen in de omgeving en niet ontsierend of onlogisch in het straatbeeld aanwezig zijn.
- **Water en bodem:** Sloten en beken richten we in om water langer vast te houden en hevige piekbuien beter te verwerken, in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Water. De water- en bodemkwaliteit verbeteren we door pesticidgebruik waar mogelijk te beperken en regeneratieve landbouw te stimuleren.
- **Groene waterbalans:** We investeren in minder verharding door actief mee te doen aan het Nationaal Kampioenschap Tegelwippen, beter bodembeheer en slimme landbouw. Daarmee combineren we duurzaamheid met een gezonde leefomgeving en versterken we de natuur.
- **Leefbaarheid en veiligheid:** Overlast in het buitengebied wordt stevig aangepakt. We zorgen voor meer toezicht en handhaving op illegale crossers, sluipverkeer, afvaldumping en houtstook, zodat inwoners kunnen rekenen op een veilige en schone leefomgeving.
- **Groene initiatieven en samen leven:** We stimuleren groene projecten zoals wandel- en fietsroutes en buurtinitiatieven. Buurttuinen en pluktuinen krijgen een vaste plek in onze gemeente: hier kunnen inwoners elkaar ontmoeten, samen leren verduurzamen en genieten van lokaal groen. Dit versterkt de sociale samenhang én de betrokkenheid bij de energietransitie.
- **Aanpassing van de omgevingsvisie:** De omgevingsvisie wordt herzien zodat belangen van biodiversiteit, cultuurlandschap, natuur en recreatie beter in balans worden gebracht met economische belangen.

Hoofdstuk 10

Dorpskracht: Samen sterk in de kleine kernen

Dorpskracht: Samen sterk in de kleine kernen

Lokale uitdaging

De kleine kernen van Gemert-Bakel staan onder druk. Voorzieningen verdwijnen, het wordt moeilijker om elkaar te ontmoeten en kwetsbare groepen raken sneller in een isolement. Tegelijk hebben onze dorpen juist een sterke traditie van samen dingen doen en elkaar helpen. Vrijwilligersinitiatieven, coöperaties en dorpsoverleggen lopen echter vaak tegen grenzen aan door gebrek aan middelen, ruimte of ondersteuning vanuit de gemeente.

Onze visie

Een hechte gemeenschap is de ruggengraat van onze gemeente. D66 wil dat kleine kernen niet alleen overleven, maar bloeien. Kleine dorpen zijn geen achterhoede, maar de kracht van Gemert-Bakel. Dat vraagt om versterking van lokale netwerken, ruimte voor initiatieven en samenwerking bij zorg, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. Daarbij benutten we nadrukkelijk de kracht van de regio: voorzieningen en initiatieven zijn vaak alleen houdbaar als we ze samen met omliggende gemeenten organiseren.

Onze oplossing

- **Gemeentelijk dorpsfonds:** Er komt een fonds dat het dorpenberaad, lokale initiatieven en zorgcoöperaties ondersteunt. Zo krijgen dorpen de ruimte om zelf plannen uit te voeren die bij hun gemeenschap passen.
- **Kleine-kernen-check:** Bij elk nieuw beleid voeren we een toets uit om te kijken wat dit betekent voor de kleine kernen zoals De Mortel, De Rips, Elsendorp, Handel en Milheeze. Zo voorkomen we dat beleid alleen vanuit Gemert wordt bedacht.
- **Multifunctioneel gebruik van gebouwen:** Kerken en gemeenschapshuizen blijven ontmoetingsplekken, maar worden ook ingezet voor zorg, cultuur of werkplekken. Daarmee behouden we voorzieningen en geven we leegstand een nieuwe functie.
- **Horeca in de kernen:** We stimuleren een sterker horeca-aanbod in alle dorpen. Horeca versterkt de gemeenschapszin, vergroot de aantrekkingskracht en draagt bij aan een levendige lokale economie.
- **Hergebruik leegstaand vastgoed:** Oude boerderijen en andere panden krijgen een tweede leven als woon-werkplek of kleinschalige zorglocatie. Zo benutten we de ruimte slim en versterken we de leefbaarheid.
- **Dorpsvervoer:** We faciliteren buurtbussen, deelauto's en dorpsfietsen met gemeentelijke regie en regionale samenwerking. Daarmee blijft ieder dorp bereikbaar en kunnen inwoners zich duurzaam verplaatsen.
- **MFA's als spil:** Multifunctionele accommodaties worden dé plek voor wijkzorg, sport en cultuur. Inwoners kunnen er terecht voor ontmoeting, preventie en ondersteuning.

Nawoord

Terug naar de kern, samen vooruit.

Met dit programma kijken wij vol vertrouwen vooruit. We willen bouwen aan een gemeente die sterk staat, waar onze dorpen leefbaar blijven en waar natuur, wonen en duurzaamheid in balans zijn. Dat vraagt om duidelijke keuzes en om bestuur dat dichtbij inwoners staat.

Voor D66 Gemert-Bakel betekent dat terug naar de kern. We investeren in wat er echt toe doet en doen dat altijd samen met inwoners. We maken onze keuzes transparant en eerlijk zodat iedereen kan zien waar we voor staan. Daarbij horen ook gezonde gemeentefinanciën. Met verstandige keuzes zorgen we dat we nu kunnen investeren zonder dat toekomstige generaties de rekening betalen.

De kern is dat wij samen zorgen dat Gemert-Bakel sterker wordt, duurzamer groeit en leefbaarder blijft voor onszelf en voor de generaties die na ons komen.

Namens D66 Gemert-Bakel,

Laurens van den Berg

Lijsttrekker

Begrippenlijst

Actief grondbeleid: Als de gemeente zelf grond koopt en uitgeeft om te zorgen dat er sneller en betaalbaar gebouwd wordt.

Afvaldumping: Het illegaal achterlaten van afval, bijvoorbeeld in de natuur of langs de weg.

Agrariër: Iemand die werkt in de landbouw, zoals een boer of tuinder.

Alternatieve woonvormen: Andere manieren van wonen dan gewone huizen, zoals tiny houses, woongroepen of hofjes.

Arbeidsmigrant: Iemand die tijdelijk in Nederland werkt, vaak uit een ander land komt en hier woont voor zijn werk.

Batterijsystemen: Grote accu's die opgewekte energie opslaan, bijvoorbeeld van zon of wind.

Betaalbare woning: Een woning waarvan de prijs of huur binnen bereik is van mensen met een gewoon inkomen.

Begrippenlijst: Een lijst met woorden en hun uitleg, zodat de tekst voor iedereen begrijpelijk is.

Beleidskader: Een plan van de gemeente waarin staat wat de regels en doelen zijn op een bepaald onderwerp.

Bestuurlijke vernieuwing: Het vernieuwen van hoe een gemeente bestuurd wordt, zodat inwoners meer kunnen meedenken.

Brainport: Een regio rond Eindhoven met veel technologische bedrijven en innovatie, waar ook Gemert-Bakel bij betrokken is.

Burgerberaad: Een bijeenkomst waar inwoners samen oplossingen bedenken voor een groot vraagstuk, zoals wonen of duurzaamheid.

Bufferzones: Stroken grond tussen gebieden (zoals landbouw en natuur) die helpen om vervuiling of overlast te verminderen.

Circulair bouwen: Bouwen met materialen die hergebruikt kunnen worden, zodat er minder afval ontstaat.

COA: Centraal Orgaan opvang Asielzoekers: organisatie die zorgt voor de opvang van vluchtelingen.

Collectieve isolatieprojecten: Projecten waarbij bewoners samen hun huizen beter isoleren, vaak met hulp van de gemeente.

Cultuurlandschap: Een landschap dat door mensen is gevormd, bijvoorbeeld met heggen, akkers en boerderijen.

Dorpsfonds: Een gemeentelijke pot met geld waarmee dorpen zelf projecten kunnen uitvoeren.

Dorpenberaad: Een overleg van inwoners uit alle dorpen om samen te praten over belangrijke onderwerpen.

Dorpsondersteuner

Een persoon die inwoners helpt bij zorg, welzijn en praktische vragen in hun dorp.

Duurzaam en circulair bouwen: Bouwen met oog voor het milieu, hergebruik van materialen en energiezuinige oplossingen.

Energiecoöperatie / Energiegemeenschap: Een groep inwoners, boeren of bedrijven die samen energie opwekken en gebruiken, bijvoorbeeld met zonnepanelen of windmolens.

Energieplan per kern: Een plan per dorp waarin staat hoe inwoners energie kunnen besparen of opwekken.

Energieneutraal: Als een gebouw evenveel energie opwekt als het gebruikt.

Energietransitie: De overgang van het gebruik van gas en olie naar schone energie zoals zon, wind en groen gas.

Ervaringsdeskundige: Iemand die door eigen ervaring goed weet hoe iets is, bijvoorbeeld leven met een beperking.

Fatsoenlijke huisvesting: Goede, veilige en schone woonruimte die voldoet aan regels en normen.

Functiemenging: Het combineren van wonen, werken en voorzieningen in één gebied, zoals winkels onder woningen.

Gezonde leefstijl: Een manier van leven waarbij je goed eet, beweegt en zorgt voor je gezondheid.

Groen gas: Gas dat wordt gemaakt uit afval of mest, in plaats van uit aardgas. Het is beter voor het milieu.

Grondbeleid: De manier waarop de gemeente grond gebruikt, koopt en verkoopt.

Hergebruik leegstaand vastgoed: Oude of lege gebouwen opnieuw gebruiken, bijvoorbeeld als woningen of ontmoetingsplekken.

Hydrologisch: Wat met water te maken heeft (zoals grondwater of regenwater).

Inclusie / Inclusieve samenleving: Een samenleving waarin iedereen kan meedoen, ongeacht achtergrond, beperking of leeftijd.

Innovatief: Vernieuwend, iets doen op een slimme of nieuwe manier.

Integratie: Dat mensen die nieuw zijn in Nederland meedoen in de maatschappij, bijvoorbeeld door werk of taal.

Jongerenraad: Een groep jongeren die advies geeft aan de gemeenteraad over onderwerpen die hen raken.

Kansengelijkheid: Iedereen krijgt dezelfde mogelijkheden, ongeacht waar je vandaan komt of hoeveel geld je hebt.

Klankbordgroep: Een groep inwoners die de gemeente adviseert en meedenkt over beleid.

Klimaatburgemeester: Een inwoner die inwoners helpt om duurzamer te leven en de gemeente adviseert over klimaat.

Kleine-kernen-check: Een toets die bekijkt wat beleid betekent voor de kleine dorpen van de gemeente.

Landschapselementen: Dingen in het landschap zoals bomenrijen, heggen, poelen of houtwallen.

LEA (Lokale Educatieve Agenda): Een plan waarin scholen, kinderopvang en gemeente afspraken maken over onderwijs en ontwikkeling.

Leefbaarheid: Hoe prettig en veilig het is om in een wijk of dorp te wonen.

Lokaal eigenaarschap: Als inwoners of bedrijven uit de omgeving zelf eigenaar zijn van bijvoorbeeld een energieproject.

Mantelzorger: Iemand die langdurig en onbetaald zorgt voor een familielid, vriend of buur.

MFA (Multifunctionele Accommodatie): Een gebouw in het dorp waar verschillende dingen gebeuren, zoals sport, zorg of cultuur.

Mobiliteit: De manier waarop mensen zich verplaatsen: met auto, fiets, bus of lopend.

Motie: Een voorstel van de gemeenteraad aan het college om iets te doen.

Netcongestie: Als het elektriciteitsnet vol zit en er tijdelijk geen nieuwe stroomaansluitingen mogelijk zijn.

Natuurinclusief bouwen: Bouwen met aandacht voor planten en dieren, bijvoorbeeld met nestkasten of groene daken.

Omgevingsplan: Plan waarin staat wat er gebouwd mag worden en hoe de ruimte in de gemeente wordt gebruikt.

Outreaching werken: Dat de gemeente of hulpverleners zelf naar mensen toe gaan in plaats van te wachten tot ze hulp vragen.

Participatieverordening: Regels van de gemeente over hoe inwoners kunnen meedenken en meebeslissen.

Preventie: Voorkomen dat problemen ontstaan, bijvoorbeeld door vroeg hulp te bieden.

Publiek politiek dashboard: Een website of app waar inwoners kunnen zien wat de gemeente doet en welke besluiten zijn genomen.

Regeneratieve landbouw: Boerenmethode waarbij de bodem en natuur juist verbeteren door het werk van de boer.

Regionale samenwerking: Samenwerken met andere gemeenten in de omgeving om problemen samen aan te pakken.

Respijtzorg: Tijdelijke vervanging van mantelzorg, zodat de mantelzorger even rust kan nemen.

Sociaal Domein: Het deel van het gemeentebestuur dat gaat over zorg, welzijn, jeugd en werk.

Sociaal team / wijkteam: Een groep hulpverleners die samen inwoners helpen bij zorg, werk of geldproblemen.

Snelfietsroute: Een brede, veilige fietsroute tussen dorpen of steden, bedoeld voor lange afstanden.

Tegelwippen (Nationaal Kampioenschap): Een landelijke actie waarbij mensen stoeptegels vervangen door planten om regenwater beter op te vangen.

Transparantie: Open en eerlijk laten zien wat je doet en waarom.

Verduurzamingskaart: Een digitale kaart waarop staat hoe inwoners hun huis kunnen verduurzamen.

Vergrijzing: Het ouder worden van de bevolking.

Vrijwilligersnetwerk: Groep vrijwilligers die elkaar helpen en samen activiteiten organiseren.

Wijkcentrum (meervoud: wijkcentra): Is een gebouw of voorziening in een wijk waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en waar vaak activiteiten, diensten en ondersteuning worden aangeboden voor de buurt.

Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning): Wet die regelt dat mensen hulp kunnen krijgen om zelfstandig te blijven wonen en meedoen in de samenleving.

Zelfbewoningsplicht: Regel dat iemand een nieuw huis eerst zelf moet bewonen en niet mag verhuren.

Zorgcoöperatie: Een groep inwoners die samen zorg organiseert in hun dorp.

Zorg dichtbij huis: Zorg die zoveel mogelijk in het eigen dorp of de buurt wordt georganiseerd, zodat mensen niet ver hoeven te reizen.

